

Beheer van 'gemeenschappelijke grond' door agroforestry

Antia Villada, Rosa Mosquera

In Galicië (Spanje) valt 600 000 ha van de 3 000 000 ha onder de noemer van wat traditioneel 'Monte Veciñal en Man Comun' (MVMC) genoemd wordt, ofte 'Gemeenschappelijke grond in eigendom van de gemeenschap'. De MVMC is een Germaans type van eigendom waarbij het land eigendom is van degenen die er leven, en waarbij men het recht op eigendom verliest wanneer men het land verlaat. Het merendeel van de MVMC oppervlakte bestaat momenteel uit bos met een hoog risico op bosbranden.

De 'De Carballo'-MVMC is een 'gemeenschappelijke grond'-gemeenschap die hun land gebruikt voor meer dan 'enkel bos'. Deze MVMC bestaat momenteel uit meer dan 50 families die ongeveer 710 ha bezitten. Ongeveer 270 ha wordt gebruikt als silvopastoraal systeem met Galicische paarden terwijl ongeveer 30 ha gebruikt wordt voor Keltische varkens, beiden lokale rassen uit Noord-West Spanje.

Sinds 2008 vond een omschakeling plaats van hoofdzakelijk dennenbossen (*Pinus radiata*, *Pinus pinaster* en *Pinus sylvestris*) naar meer diverse agroforestry-systemen. Dit houdt de aanplant in van onder meer berken, tamme kastanjes, walnoten en kerselaars, in combinatie met vee (varkens en paarden, lokale rassen) en andere complementaire bronnen zoals honing, paddenstoelen en dennenhars. De 'De Carballo' gemeenschap startte met silvopastorale agroforestry uit productie-, omgevings- en sociale overwegingen:

- Om de productie te diversifiëren
- Om bosbranden te voorkomen door biomassa (houtige vegetatie en lagere begroeiing) te reduceren en te controleren
- Om het landschap en de esthetische waarde van het land te verbeteren
- Om een hogere betrokkenheid te bekomen van de gemeenschap in het dagdagelijkse beheer van hun land

Silvopastorale systemen met lokale rassen van Keltische varkens en Galicische paarden (Bron: MVMC De Carballo)

Hoewel het hoofdkomen van de 'De Carballo' MVMC nog steeds hoofdzakelijk afkomstig is van de dennenbossen, zijn ze er op succesvolle wijze in geslaagd om met agroforestry korte-termijn opbrengsten (jaarlijkse opbrengsten) en minder risico's (vnl. bosbranden) te realiseren. Agroforestry-beheer heeft ook de waarde van de bosproducten verhoogd, vermits PEFC en FSC-certificatie werd toegekend aan dit gebied (als eerste in de regio). Eén van de hoofdbezorgdheden is echter het hoge aantal door wolven aangevallen paarden. De gemeenschap vraagt dan ook meer steun en praktische oplossingen om ervoor te zorgen dat het vee en wolven toch kunnen samenleven in hetzelfde landschap.

Beslissingen over landbeheer worden samen genomen en de gemeenschap beheert niet enkel land, bossen en dieren, maar zorgt ook voor

sociale activiteiten zoals traditionele, educatieve en culturele activiteiten (zoals infodagen, wandelingen, de bescherming van archeologische sites op hun land, ...). De 'De Carballo' MVMC neemt ook deel aan verschillende onderzoeksprojecten zoals AFINET (als één van de meest actieve RAIN-leden in Spanje) en aan verschillende operationele groepen: rond biomassabeheer, agroforestrysystemen met Keltische varkens, en rond het verbeteren van het samenleven van vee en wolven in eenzelfde landschap. Om de varkens te beschermen tegen wolven, werd er een automatisch systeem ontwikkeld om de dieren 's avonds te verzamelen, gebaseerd op voeder- en geluidsgebaseerde stimuli (zie [deze video](#)), en momenteel wordt er ook gezocht naar financiering om een gelijkaardig maar mobiel systeem te ontwikkelen om varkens met vrije uitloop in bossen te beheren.

Productie van honing en paddenstoelen in de bossen van de 'De Carballo'-MVMC (Bron: MVMC De Carballo)